

بچه‌ی نوتروفیلی من ، سلام 🍷

به رسم همیشه که توی این مسیر کنارت بودیم ، این بار هم یک مجموعه سوال برای شب امتحانات آماده کردیم که با کار کردنشون تسلط رو افزایش بدی و به امید خدا بری واسه نمره‌ی ۲۰ 🍷
جان دلم نترسی از سختی امتحانات اگه به کتاب درسی کاملاً مسلط باشی و این مجموعه سوال رو هم به عنوان مکمل حل کنی مطمئن باش نمره‌ت بهتر از چیزی که فکرش رو کنی میشه 🍷
یادت باشه امتحانات نهایی رو جدی رو بگیری چون با نمره‌ی خوب این امتحانات کار کنکور رو خیلی آسون میکنی
یه حرف دلی هم دارم با بچه‌هایی که کمی دیرتر شروع کردن ...
مبادا خودت رو ببازی بچه‌ی من امید دارم بهت و میدونم اگه خوب بخونی قطعاً میتونی نمره‌ی عالی بگیری پس پرقدرت بریم واسه ترکوندن اولین امتحان 🍷
یادت نره این فایل رو برای اون دوستت که بهش احتیاج داره بفرستی و جزئی از این زنجیره‌ی عشق و مهربونی باشی 🍷
پ:ن: مرسی که با وجود درگیری‌های ذهنی و عدم تمرکزی که ماجرای کارت ورود به جلسه براتون به همراه داشت ، همچنان قوی موندی و ادامه میدی 🍷
به امید روزی که اینجا به عنوان همکار کنار خانواده‌ی بزرگ نوتروفیل باشی

دوست همیشگی تو ، نوتروفیل

روش مطالعه :

بهترین روش مطالعه برای دروس حفظی مثل دینی اینه کتاب درسی رو شامل متن ، آیات و روایات ، تدبر کنیدها و ... رو به دقت بخونی و بعد شروع کنی به حل نمونه سوال . حین حل نمونه سوال هم باید مدام به کتاب برگردی و نکات رو یکبار دیگه از کتاب بخونی .
مرور آخر هم یادت نره

سوالات مربوط به هر درس از این شماره ها شروع میشه

درس ۱ : ۱

درس ۲ : ۱۳

درس ۳ : ۲۲

درس ۴ : ۴۳

درس ۵ : ۶۶

درس ۶ : ۷۸

درس ۷ : ۸۹

درس ۸ : ۹۷

درس ۹ : ۱۲۲

درس ۱۰ : ۱۳۶

درس ۱۱ : ۱۶۰

درس ۱۲ : ۱۹۶

بارم بندی دینی بازدهم

پایانی نوبت دوم	پایانی نوبت اول	درس
۲	۵	اول و دوم
۲/۵	۶	سوم و چهارم
۳/۵	۵	پنجم و ششم
۴		هفتم و هشتم
۴/۵		نهم و دهم
۳/۵		یازدهم و دوازدهم
-	۴	قرائت
۲۰	۲۰	جمع

دینی یازدهم

۱ باتوجه به {یا ایُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا اسْتَجِیْبُوا لِلَّهِ وَ لِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاکُمْ لِمَا یُحْیِیْکُمْ} شرط رسیدن به حیات حقیقی انسان چیست؟

۲ بر اساس آیه شریفه {رِسَالًا مَّبْشَرِیْنَ وَ مَنذَرِیْنَ لِئَلَّا یَکُونَ لِلنَّاسِ عَلَی اللَّهِ حِجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَ کَانَ اللَّهُ عَزِیزًا حَکِیمًا} خداوند چگونه حجت را با مردم تمام کرده است؟

۳ این عبارت امام سجاد (علیه السلام) "خدایا ایام زندگانی مرا به آن چیزی اختصاص بده که مرا برای آن آفریده‌ای" به کدام یک از نیازهای اساسی انسان اشاره می‌کند؟

۴ باتوجه به آیه: {وَالْعَصْرُ، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِ خُسْرٍ}، چه خسارتی انسان را تهدید می‌کند؟

۵ آیه شریفه {لَنَحْیِیَ بِهِ بَلَدًا مِّتًّا}، به کدام بعد انسان اشاره دارد؟

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

۶ کشف راه درست زندگی یکی از نیازهای اساسی را توضیح دهید؟

۷ مطابق کلام امام کاظم (ع)، انحصار فرستادن رسولان برای چه مطلبی است؟

۸ جملات داده شده را به هم وصل کنید.

الف) برای چه زندگی می‌کند؟	۱) شناخت هدف زندگی
ب) آینده او چگونه است؟	۲) کشف راه درست زندگی
پ) راه زندگی	۳) درک آینده خویش
ت) زاد و توشه سبز آخرت چیست؟	

۹ جای خالی را با کلمه مناسب کامل کنید.

پ) شعر "از کجا آمده‌ام آمدنم بهر چه بود به کجا می‌روم آخر نمایی وطنم" در ارتباط با یکی از نیازهای برتر به نام می‌باشد.

۱۰ چرا شیوه هدایت انسان متفاوت از سایر موجودات هست؟

۱۱ پاسخ‌های نیازها و سؤالات اساسی انسان چه ویژگی‌هایی باید داشته باشند؟ چرایی آن‌ها را توضیح دهید.

۱۲ "چگونه زیستن" و "برای چه زیستن" به ترتیب بیانگر کدام یک از نیازهای برتر می‌باشند؟

۱۳ پیام آیه شریفه {وَمَنْ یَبْتَغِ غَیْرَ الْإِسْلَامِ دِینًا فَلَنْ یَقْبَلَ مِنْهُ وَ هُوَ فِی الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِینَ} را بنویسید.

این جمله پیامبر (ص) "انا معاشر الانبياء امرنا ان نكلم الناس على قدر عقولهم" ناظر به کدامیک از دلایل فرستادن پیامبران متعدد است؟

حدیث شریف "لا ضررَ و لا ضرارَ فی الاسلام" جزء کدامیک از قواعد اسلام است و کدام ویژگی دین اسلام را بیان می‌کند؟

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

پویایی و روزآمد بودن دین اسلام به چه معنا است؟

باتوجه به آیه شریفه: "خداوند از دین همان را برایتان..."، سفارش خداوند چیست؟

به سؤالات داده‌شده پاسخ کوتاه دهید.

چگونگی حفظ قرآن از تحریف را بیان کنید.

دین مورد قبول نزد خداوند کدام است؟ اهل کتاب (یهودیان و مسیحیان) درباره چه اختلاف کردند؟ چرا؟

انسان در زندگی فردی و اجتماعی خود چند نوع نیاز دارد؟ (نام ببرید.)

دین اسلام چه نگاهی به نیازهای ثابت و متغیر انسان دارد؟

عوامل ختم نبوت را نام ببرید. (۳ مورد)

دلیل تحریف یا فراموشی آموزه‌های پیامبران پیشین چه بود؟

چرا خداوند فقط یک دین برای هدایت بشر فرستاده است؟

آیه {أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ وَ لَوْ كَانُوا مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ إِخْتِلَافًا كَثِيرًا} به کدامیک از جنبه‌های اعجاز محتوایی اشاره می‌کند؟

آیه شریفه {و السماء بنيناها بأيد و انا لموسعون} به کدامیک از اعجازهای محتوایی قرآن اشاره دارد؟

باتوجه به آیه {و ما كُنْتُ تَتْلُو مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَ لَا تَخْطُهُ بِيَمِينِكَ إِذًا لَأَرْتَابَ الْمُبْطِلُونَ} به سؤالات زیر پاسخ دهید.

۱. این آیه خطاب به کیست؟

۲. پیام این آیه را بنویسید.

۳. این آیه با کدام مصرع شعر حافظ ارتباط معنایی دارد؟

باتوجه به مفهوم آیه {ام يقولون افتراه قل فاتوا بسورة مثله} سورة هود آیه ۱۳ به سؤالات زیر پاسخ دهید:

الف) آیه را ترجمه کنید.

ب) تحدی را تعریف کنید.

ج) ویژگی‌های معجزه آخرین پیامبر الهی را بیان کنید.

به سؤالات داده‌شده پاسخ کامل دهید.

حدیث امام باقر علیه السلام را ترجمه کنید و بیان کنید چرا ولایت مهم‌ترین پایه اسلام است؟
"بنی الاسلام علی خمس علی الصلاة و الزکاة و الصوم و الحج و الولاية و لم یثاب بشيء کما نودتی بالولاية"

آیه شریفه {اللّٰهُ اَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ} را ترجمه کنید و بگویید به کدام ویژگی پیامبر (ص) اشاره دارد؟

۳۱ جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن کریم را نام ببرید و یک مورد را شرح دهید.

۳۲ معجزه پیامبر خاتم (ص) باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد؟

۳۳ برای ایجاد وحدت میان مسلمانان چه اقداماتی را باید انجام دهیم؟

۳۴ عبارات مرتبط را به یکدیگر متصل کنید.

الف) "... قل فأتوا بسورةٍ مثله"	۱) اعجاز لفظی
ب) ساختار زیبا و آهنگ موزون و دلنشین کلمه‌ها و جمله‌ها	۲) پیامبر اکرم (ص)
پ) "و السماء بنینماها بأید و انا لمُوسعون"	۳) مبارزطلبی یا تحدی طلبی پروردگار
ت) اولین و بزرگ‌ترین معلم قرآن	۴) اعجاز محتوایی

۳۵ آثار اولیه دانشمندان با دوران پختگی آن‌ها متفاوت است. این مورد را درباره قرآن چگونه تبیین می‌کنید؟ (به اصل مربوطه حتماً اشاره شود)

به سؤالات زیر به صورت کوتاه پاسخ دهید.

۳۶ تحدی چیست؟ و کدام پیشنهاد قرآن نهایت عجز مخالفان الهی بودن قرآن را آشکار نمود؟

۳۷ تراوش قرآن از زبان شخصی که قبل از آن چیزی ننوشته و آموزش ندیده است به کدام جنبه اعجاز قرآن اشاره دارد؟

۳۸ انسجام درونی در عین نزول تدریجی را به عنوان یک جنبه اعجاز قرآن شرح دهید.

۳۹ تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت به عنوان یک جنبه‌های اعجاز قرآن را شرح دهید.

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

۴۰ آیا می‌توان گفت که قرآن جامع و همه‌جانبه است؟ چرا؟

۴۱ دو نمونه از نکاتی که بعداً توسط دانشمندان کشف شد و قرآن به آن اشاره کرده است را نام ببرید؟

۴۲ ممنوعیت ایجادشده توسط سران مشرکان از شنیدن قرآن و مجازات مردم، معلول کدام اعجاز قرآن است؟

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

۴۳ اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری) به چه معنا است؟

۴۴ دلایل ضرورت تشکیل حکومت اسلامی را نام ببرید؟

۴۵ ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت به چه معنا است؟

۴۶ طبق فرمایشات امام علی (ع) پیامبر (ص) چگونه ایشان را از هدایت و ولایت معنوی بهره‌مند می‌ساختند؟

- ۴۷ عصمت پیامبر اکرم (ص) به چه معنا است؟
- ۴۸ پیامبر اکرم (ص) راجع به دادخواهی مظلوم چه می‌فرمایند؟
- ۴۹ "اسلام یک دین اجتماعی است." این جمله را توضیح دهید.
- ۵۰ آیه شریفه: {الم تر الى الذين يزعمون انهم آمنوا...}، به کدام ضرورت تشکیل حکومت اسلامی اشاره دارد؟
- ۵۱ آیه شریفه: {لقد ارسلنا رسلنا بالبينات و انزلنا...}، به کدام ضرورت تشکیل حکومت اسلامی اشاره دارد؟
- ۵۲ پیام حدیث شریف: "الله اعلم حيث يجعل رسالته" را بنویسید.
- ۵۳ از دید امام خمینی (ره) اجتماع مسلمانان بر چه مبنایی باید باشد و بر چه چیزی باید تکیه کرد؟
- ۵۴ آیه شریفه {لقد ارسلنا رسلنا بالبينات و انزلنا معهم الكتاب و الميزان ليقوم الناس بالقسط} بیانگر کدام یک از دلایل ضرورت حکومت اسلامی است؟

به سؤالات داده‌شده پاسخ کوتاه دهید.

- ۵۵ مسئولیت‌های پیامبر (ص) را نام ببرید.
- ۵۶ ولایت معنوی را تعریف کنید.
- ۵۷ "طاغوت" از نگاه دین چه کسانی هستند؟
- ۵۸ "عصمت" به چه معنا است؟
- ۵۹ میان عبارات ستون اول و دوم ارتباط دهید.

الف) بیان اعتقادات با استدلال و بالا بردن سطح دانش دینی‌مان بدون توهین به اعتقادات مسلمانان دیگر	۱: انجام وظایف بندگی الهی و رسیدن به مرحله‌ای از کمال همراه با مشاهده عالم غیب و تصرف در عالم خلقت
ب) الله اعلم حيث يجعل رسالة	۲: خواندن تمام آیات وحی شده به پیامبر (ص) توسط ایشان برای مردم و آگاه ساختن آن‌ها نسبت به انجام آیات الهی
ج) ولایت معنوی معصومین	۳: فقط خداوند می‌تواند تشخیص دهد که چه کسی می‌تواند در برابر وسوسه انجام گناه مقاومت کند و مسئولیت پیامبری را بپذیرد.
د) دریافت و ابلاغ وحی	۴: از دلایل وحدت مسلمانان در دنیا

- ۶۰ چرا پیامبران در مقام عمل به دستورات الهی دچار گناه نمی‌شوند؟
- ۶۱ اگر پیامبری در اجرای احکام الهی معصوم نباشد، چه نتیجه‌ای حاصل می‌شود؟
- ۶۲ در ارتباط با عصمت پیامبر، در چه صورتی اعتماد مردم به دین از دست می‌رود؟
- ۶۳ میزان بهره‌مندی افراد از هدایت معنوی به چه چیزی بستگی دارد؟
- ۶۴ چرا لازمه ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام، تشکیل حکومت اسلامی است؟ دو دلیل بیاورید.
- ۶۵ اولین مرجع علمی برای فهم عمیق آیات قرآن کدام است؟

۶۶

اگر بگوییم شیعه بودن تنها به اسم نیست باید با عمل همراه باشد تا پیرو حقیقی پدید آید به کدام دستور توجه کرده‌ایم؟

۱- هرکس بمیرد و امام زمان خود را نشناسد به مرگ جاهلی مرده است.

۲- مایه زینت و زیبایی ما باشید، نه مایه زشتی و عیب.

۶۷

باتوجه به حدیث "من كنت مولاه فهذا علي مولاه" تبریک و تهنیت به حضرت علی (ع) پس از پایان مراسم؛ نشانه چیست؟

۶۸

از حدیث منزلت "أَنْتَ مَتَّى بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى، إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي." چه نقشی برای امام علی (ع) در ارتباط با پیامبر (ص) فهمیده می‌شود؟ چرا؟

۶۹

دو نکته مهمی که از تفکر در آیه تطهیر {إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً} به دست می‌آید را بنویسید.

۷۰

آیه شریفه زیر را کامل کنید.

الف) {إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيراً}

ب) بر اساس آیه چون اهل بیت هستند سخن و عمل آن‌ها مطابق با دین و بیان‌کننده دستورات الهی است.

۷۱

چرا فرضیه اینکه "پیامبر (ص) همچون مسئولیت اول (دریافت و ابلاغ وحی)، پایان دو مسئولیت (ولایت ظاهری و تعلیم و تبیین دین) را نیز اعلام نموده‌اند"، غلط است؟

۷۲

کدام یک از گزینه‌های ستون "الف" به گزینه‌های ستون "ب" مربوط است؟ (یک مورد اضافه است)

الف	ب
۱) گریزان بودن از فنا و نابودی	الف) مرجعیت دینی
۲) رشد تدریجی فرهنگ و دانش	ب) غدیر خم
۳) آموزش جزئیات احکام و عمل به آن‌ها توسط رسول خدا (ص)	ج) ویژگی‌های فطری مشترک
۴) رخداد مهم آخرین سال عمر پیامبر (ص) در حجة الوداع	د) ولایت ظاهری
	هـ) علل فرستادن پیامبران متعدد

۷۳

کدام یک از گزینه‌های سمت چپ به گزینه‌های سمت راست مربوط است؟ (دو مورد اضافه است)

الف) عادلانه بودن نظام هستی	۱) عرصه عمل
ب) منع سران مشرکان از شنیدن قرآن	۲) اعجاز لفظی
ج) ختم نبوت	۳) عرصه ایمان
	۴) حدیث منزلت
	۵) اعجاز محتوایی

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

- ۷۴ انتخاب امام به عهده کیست؟
- ۷۵ چرا ضروری است ائمه نیز عصمت داشته باشند؟
- ۷۶ ویژگی‌های ولی و سرپرست مسلمان در کدام آیه آمده است؟
- ۷۷ مطابق حدیث جابر، چه کسانی بر عقیده بر امام زمان (عج)، باقی می‌مانند؟
- ۷۸ بین حدیث "علی مع القرآن و القرآن مع علی" و "حدیث ثقلین" چه رابطه‌ای وجود دارد؟
- ۷۹ آیه شریفه {لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ} به کدام سیره پیامبر (ص) اشاره دارد؟
- ۸۰ مطابق آیه {لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا} رسول خدا (ص) برای چه کسانی قابلیت الگویی دارد؟

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

- ۸۱ احکام پیامبر صلی‌الله علیه و آله برای برپایی عدالت در چه شرایطی شکل گرفت؟
- ۸۲ سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم توسط پیامبر (ص) به چه معنا است؟
- ۸۳ ویژگی‌های امام علی (ع) از زبان پیامبر (ص) را بنویسید؟
- ۸۴ مطابق آیه شریفه: {ان الذين آمنوا و عملوا الصالحات اولئك هم خير البریه}، ویژگی کسانی که بهترین خلق هستند را بنویسید.
- ۸۵ به چه کسی شیعه می‌گویند.
- ۸۶ اولین اقدام مهم امام علی (ع) در زمینه بیت‌المال که در فردای سخنرانی انجام دادند، چه بود؟ نتیجه‌اش چه شد؟
- ۸۷ بنا بر فرمایش پیامبر (ص)، بدگویی از دیگران چه ایرادی دارد؟
- ۸۸ جامعه عادلانه نبوی چه ویژگی‌هایی دارد؟
- ۸۹ باتوجه‌به آیه شریفه {و ما محمد الا رسولٌ قد خلت من قبله الرُّسل اَفَاِنْ مَاتَ اَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلٰى اَعْقَابِكُمْ و من ينقلب على عقبيه} به سؤالات زیر پاسخ دهید.
- الف) پیام این آیه را بنویسید.
- ب) خداوند چه هشدارى به مردم زمان پیامبر می‌دهد؟
- پ) سپاسگزاران واقعی نعمت رسالت در جامعه امروز چه کسانی‌اند؟

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

- ۹۰ آرائه الگوهای نامناسب چگونه وضع فرهنگی و اجتماعی و سیاسی بعد از پیامبر صلی‌الله علیه و آله را به هم زد؟
- ۹۱ از دید امام علی علیه‌السلام علت پیروزی شامیان بر مسلمانان چه بود؟
- ۹۲ منزوی‌شدن شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورداحترام پیامبر صلی‌الله علیه و آله، چه علتی دارد؟
- ۹۳ مشکلات ایجادشده به دلیل ممنوعیت نوشتن احادیث را بنویسید.
- ۹۴ مهم‌ترین چالش‌های عصر ائمه را بنویسید.

- ۹۵ جاعلان حدیث در زمان ممنوعیت نوشتن احادیث پیامبر (ص) چگونه عمل می‌کردند؟
- ۹۶ چگونه پس از رحلت پیامبر (ص) الگوهای جامعه تغییر کردند؟
- ۹۷ در حدیث سلسلةالذهب منظور امام رضا (ع) از جمله "أنا مِنْ شُروطها" چیست؟
- ۹۸ امام صادق (ع) خطاب به شیعیان در مورد پیرو حقیقی شیعه بودن چه فرمود؟
- ۹۹ امام علی (ع) در مورد وضعیت معروف و منکر در آینده نابسامان جهان اسلام چه پیش‌بینی فرمودند؟

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

- ۱۰۰ تجلی توحید در زندگی اجتماعی با ولایت که همان ولایت تحقق پیدا می‌کند.
- ۱۰۱ ائمه اطهار (ع) در مقابل تفسیرهای غلط از اسلام و تحریف دین، آموزه‌های و را در اختیار جامعه قرار دادند.
- ۱۰۲ ائمه اطهار می‌کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت داشت در قالب پیش ببرند.
- ۱۰۳ کتاب شامل بخش‌هایی از خطبه‌ها، نامه‌ها و سخنان امام علی (ع) است و صحیفه سجادیه اثر است.

به سؤالات داده‌شده پاسخ کوتاه دهید.

- ۱۰۴ ثمره حضور سازنده ائمه و دوری از انزوا و گوشه‌گیری، چه بود؟

به سؤالات زیر پاسخ تشریحی دهید.

- ۱۰۵ چرا نوجوانی و جوانی بهترین زمان برای مبارزه با تمایلات پست درونی انسان است؟
- ۱۰۶ در راستای ولایت ظاهری امامان بزرگوار از دو جهت با حاکمان زمان خود مبارزه می‌کردند آن دو جهت را توضیح دهید.
- ۱۰۷ "تقیه" را تعریف کنید.

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

- ۱۰۸ ثمره حضور اهل‌بیت علیهم‌السلام در جامعه و جواب به نیازهای جدید جامعه را بیان کنید.
- ۱۰۹ نتیجه اقدام تعلیم و تفسیر قرآن کریم اهل‌بیت علیهم‌السلام چه بود؟
- ۱۱۰ حدیث سلسلةالذهب به چه جهتی به این نام مشهور شده است؟

عبارت صحیح یا غلط را با علامت مشخص کنید.

- ۱۱۱ دنیای اسلام تا حد زیادی پس از پیامبر علیه‌السلام به دوران جاهلیت بازگشت.
ص ☐ غ ☐

۱۱۲ اگر حاکمی در موردی طبق دستور اسلام عمل می‌کرد، امامان آن مورد را تأیید می‌کردند.

ص ☐ غ ☐

۱۱۳ امام علی علیه‌السلام با روشن‌بینی و درک عمیق، مردم را نسبت به عاقبت رفتارشان بیم می‌داد.

ص ☐ غ ☐

۱۱۴ دنیای اسلام در زمان بنی‌عباس تا حدود زیادی به دوران جاهلیت بازگشت.

ص ☐ غ ☐

۱۱۵ اهل‌بیت علیهم‌السلام در انزوا بودند و حضوری سازنده در جامعه نداشتند.

ص ☐ غ ☐

۱۱۶ امامان هیچ‌یک از حاکمان غاصب عصر خویش را به‌عنوان جانشین رسول خدا صلی‌الله علیه و آله تأیید نمی‌کردند.

ص ☐ غ ☐

۱۱۷ رفتار اهل‌بیت علیهم‌السلام مکمل یکدیگر است ولی روش مبارزه مطابق شرایط سیاسی و فرهنگی دوره خودشان بوده است.

ص ☐ غ ☐

۱۱۸ تقیه یعنی مخفی نگاه داشتن اقدامات خود.

ص ☐ غ ☐

۱۱۹ اهل‌بیت علیهم‌السلام در حال حاضر نیز ناظر بر ما هستند.

ص ☐ غ ☐

۱۲۰ شیعه بودن تنها به لفظ نیست بلکه باید با عمل نیز همراه باشد.

ص ☐ غ ☐

۱۲۱ چرا حدیث معروف امام رضا (ع) "كَلِمَةُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي آمِنَ مِنْ عَذَابِي" زنجیره طلایی نام گرفت؟

۱۲۲ باتوجه‌به آیه {ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ وَ أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ} زمینه‌ساز هلاکت یا

سربلندی جامعه چیست؟

۱۲۳ باتوجه‌به آیه {وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَ لِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَ لِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا} وعده قطعی خداوند به کسانی که ایمان آوردند و عمل

صالح انجام دادند، چیست؟

۱۲۴ باتوجه‌به آیه {وَأُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَ نَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَ نَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ} خداوند چگونه بر بندگانی که در زمین

مستضعف بودند، منت می‌گذارد؟

۱۲۵ باتوجه‌به آیه {وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرِثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ} خداوند در کتاب تورات و زبور چه سرنوشتی برای

بندگان شایسته خود نوشته است؟

(الف) گذشته سرخ	(۱) تشکیل حکومت اسلامی در عصر غیبت.
(ب) شکوفایی عقل و علم	(۲) انتظار برای سرنگونی ظالمان و گسترش عدالت در جهان
(پ) فراهم شدن زمینه رشد و کمال	(۳) اهداف انبیاء و ویژگی‌های جامعه مهدوی
(ت) آینده سبز	(۴) بندگی بهتر خداوند و تقدیم فرزندان صالح
(ث) پیروی از فرمان‌های امام عصر (عج)	

وظایف و مسئولیت منتظران در دوره غیبت را بنویسید.

غیبت صغری امام زمان (عج) چند سال طول کشید و ایشان در این مدت مردم را چگونه رهبری می‌کردند؟

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

تا چه زمانی غیبت امام زمان علیه‌السلام ادامه دارد؟

به چه دلیل امام زمان علیه‌السلام خود را به خورشید پشت ابر تشبیه کرده‌اند؟

آنان که عصر غیبت را تنها با دعا و ندبه سر کنند و در صحنه مبارزه حق‌طلبان علیه مستکبران حضور نداشته باشند، در زمان ظهور به امام چه می‌گویند؟

با وجود اعتقادات و ادیان مختلف و دگرگونی در تعالیم پیامبران، همه آن‌ها در چه طرحی برای پایان تاریخ اتفاق نظر دارند؟

چرا حاکمان بنی‌عباس درصدد بودند، امام مهدی (عج) را محض تولد به قتل برسانند؟

پویایی جامعه شیعه در طول تاریخ به چه عواملی وابسته است؟

مطابق سخن پیامبر اکرم (ص) پذیرش ولایت و محبت امام عصر (عج) به چه نتیجه‌ای می‌انجامد؟

باتوجه به حدیث "و اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها إلى رواة حدیثنا..." منظور از حوادث واقعه چیست؟

چرا پیامبر اکرم (ص) "حال کسی که از امام خود دور افتاده و به او دسترسی ندارد، را سخت‌تر از حال یتیمی که پدر از دست داده است" می‌داند؟ ایشان چه راهکاری ارائه می‌دهند؟

سه نکته مفهومی از آیه ﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَ لِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾ بنویسید.

الف) حفظ استقلال جامعه اسلامی	۱- نفوذ قرآن در افکار و قلوب
ب) آیت	۲- درجه بالای ایمان و عمل
ج) تفاوت قرآن با سایر کتب آسمانی	۳- معجزه از نظر قرآن
د) ولایت معنوی	۴- قاعده نفی سبیل
ه) اعجاز لفظی قرآن	

درباره هر یک از موارد زیر یک سطر توضیح دهید.

به سؤالات زیر پاسخ کامل بدهید.

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۱۵۳ در عصر غیبت مرجعیت دینی در شکل و ولایت ظاهری به صورت ادامه پیدا می‌کند.

۱۵۴ تشکیل نظام و حکومت اسلامی بر دوپایه؛ و استوار است.

۱۵۵ حکومت و رهبری فقیهی که شرایط ولایت فقیه را داشته باشد، است.

۱۵۶ پس از مشروعیت ولی فقیه، وی باید نیز داشته باشد.

۱۵۷ در نظام و حکومت اسلامی، و پایه و اساس پیشرفت است.

۱۵۸ مردم باید با، فرصت و توان مقابله با مشکلات داخلی و خارجی را برای رهبر فراهم کنند.

۱۵۹ خرید کالای ایرانی به‌طور سبب می‌شود.

۱۶۰ پیامبر گرامی اسلام (ص) در چه شرایطی جمله عزت‌مندانه "اگر اینان خورشید را در دست راستم و ماه را در دست چپم بگذارند، از راه حق دست برنمی‌دارم و تسلیم نمی‌شوم." را به بزرگان مکه که به او وعده ثروت و قدرت و ریاست بر این شهر را می‌دادند، فرموده‌اند؟

۱۶۱ امام علی (ع) دلیل بنده دیگری نبودن را در چه می‌دانند؟

۱۶۲ از دید امام علی (ع) چرا انسان‌هایی که عزت خود را در بندگی خدا یافته‌اند، غیرخدا در نظرشان کوچک است؟

۱۶۳ امام علی (ع) نتیجه عزت یافتن در بندگی خدا را چه می‌دانند؟

۱۶۴ امام علی (ع) چگونه عزت آدمی را به ایشان متذکر می‌شوند؟

۱۶۵ آیه {وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا وَ تَرْهَقُهُمْ ذُلٌّ} را ترجمه نموده و سه نکته مفهومی از آن بنویسید.

۱۶۶ آیه {مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا...} را ترجمه نموده و یک نکته کاربردی از آن بنویسید.

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

۱۶۷ عزّت را تعریف کنید.

۱۶۸ ذلّت را تعریف کنید.

۱۶۹ انسان عزیز کیست؟

۱۷۰ انسان ذلیل کیست؟

۱۷۱ راه‌های تقویت عزّت را نام ببرید.

۱۷۲ جایگاه انسان در بیان خداوند را بنویسید.

۱۷۳ امام علی علیه‌السلام در مورد انسان چه می‌فرمایند؟

۱۷۴ در کلام امام علی علیه‌السلام کسانی که عزّت را در بندگی خداوند یافته‌اند چگونه توصیف می‌شوند؟

۱۷۵ اسوه‌های عزّت در برابر ستمگران چه کسانی هستند؟

۱۷۶ نمونه‌هایی از عزّت‌مندی پیامبر و اهل‌بیت علیهم‌السلام را نام ببرید. (دو مورد)

۱۷۷ چگونه می‌توان در مقابل تمایلات پست ایستادگی کرد؟

۱۷۸ تمایلات عالی را توضیح دهید.

۱۷۹ تمایلات دانی را توضیح دهید.

۱۸۰ چه زمانی تمایلات دانی تقبیح می‌شود؟

۱۸۱ انسان در درون خود با چند دعوت روبه‌رو است؟ توضیح دهید.

۱۸۲ انسان تسلیم‌شده به هوی و هوس چگونه عاقبتی دارد؟

۱۸۳ انسان ذلیل در مقابل دیگران چگونه عاقبتی دارد؟

۱۸۴ چه اقلاری، انسان‌های دارای عزّت و فاقد عزّت را تشکیل می‌دهند؟

۱۸۵ تمایلات انسان به چند دسته تقسیم می‌شود؟ نام ببرید و توضیح بدهید.

به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید:

۱۸۶ عزیز بودن خدا به چه معنی است؟

۱۸۷ چرا برای عزت باید به سرچشمه خدایی وصل شد؟

۱۸۸ خدای مهربان چگونه در قرآن کریم، عزت انسان را به او یادآوری می‌کند؟

۱۸۹ در چه صورت ما چیزی را عزیز می‌شماریم؟

۱۹۰ دو معنای عزت را بنویسید؟ خدا عزیز است یعنی چه؟

جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.

۱۹۱ خداوند به انسان وعده داده است.

۱۹۲ خدایی که خالق تمام هستی است، سرچشمه و است.

۱۹۳ یکی از مهم‌ترین قدم‌ها در مسیر کمال، است.

۱۹۴ عزت به معنای و است.

۱۹۵ انسانی که در مقابل مستکبران و ظالمان مقاومت می‌کنند را می‌نامند.

۱۹۶ قرآن کریم در مورد ضرر بی‌عفتی (رابطه غیرشرعی با جنس مخالف) به چه نکته‌ای اشاره می‌کند؟

۱۹۷ باتوجه‌به آیه {وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَ رَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ}، ثمرات ازدواج را بنویسید.

به پرسش‌های زیر پاسخ کامل دهید.

۱۹۸ هدف مشترک و یکسان انسان‌ها چیست؟

۱۹۹ زن و مرد چه ویژگی مشترک و چه ویژگی متفاوتی دارند؟

۲۰۰ تفاوت زن و مرد چگونه است؟

- ۲۰۱ خانواده متعادل چگونه پدید می‌آید؟
- ۲۰۲ نمونه‌ای از تفاوت میان وظایف زن و مرد را بنویسید.
- ۲۰۳ چه زمانی انسان آمادگی لازم برای ازدواج را پیدا می‌کند؟
- ۲۰۴ برنامه‌های انسان برای تشکیل خانواده را بیان کنید. (سه مورد)
- ۲۰۵ انسان چگونه و چه زمانی می‌تواند به بهشت برسد و راه همواری برای سعادت داشته باشد؟
- ۲۰۶ چه عاملی باعث تأثیر بد در نسل‌های بعدی انسان می‌شود؟
- ۲۰۷ جوان‌ها به‌طور فطری خواستار چه ازدواجی هستند؟
- ۲۰۸ اهداف ازدواج را بر مبنای متون دینی نام ببرید.
- ۲۰۹ پاسخ به نیاز جنسی یکی از اهداف اولیه ازدواج را توضیح دهید.
- ۲۱۰ انس با همسر چگونه یکی از اهداف ازدواج است؟
- ۲۱۱ یکی از اهداف ازدواج رشد و پرورش فرزندان است. توضیح دهید.
- ۲۱۲ رشد اخلاقی و معنوی چرا یکی از اهداف ازدواج است؟
- ۲۱۳ علاقه به چیزی و بسته‌شدن عقل پیرامون این علاقه، از دید امام علی علیه‌السلام چگونه است؟
- ۲۱۴ پیشوایان دینی راجع به همسر از ما چه خواسته‌اند؟
- ۲۱۵ چرا دین از ما خواسته است راجع به ازدواج با پدر و مادر خود مشورت کنیم؟
- ۲۱۶ در مشورت دادن اولیاء به فرزندان راجع به ازدواج، چه چیزی باید رعایت شود؟
- ۲۱۷ چه فرقی بین تحقیق درباره فرد و معاشرت‌هایی که بر مبنای هوس شکل می‌گیرد، است؟
- ۲۱۸ معاشرت‌های نامطلوب و برمبنای هوس، چگونه است؟
- ۲۱۹ رسیدن به بلوغ فکری چه تأثیری در جوان دارد؟
- ۲۲۰ نشانه‌های بلوغ عقلی را بیان کنید. (سه مورد)
- ۲۲۱ پیشوایان دینی درباره تشویق و ترغیب به ازدواج از ما چه خواسته‌اند؟
- ۲۲۲ اهمیت ازدواج در کلام پیامبر صلی‌الله علیه و آله را بیان کنید.
- ۲۲۳ فواید ازدواج در زمان مناسب را بنویسید. (۴ مورد)
- ۲۲۴ شیوه ناصحیح بر طرف کردن نیاز جنسی چه اثراتی دارد؟
- ۲۲۵ افرادی که از طُرُق نامناسب به نیازهای جنسی خود پاسخ می‌دهند چه چیزی را نمی‌دانند؟
- ۲۲۶ در چه صورتی نوجوان یا جوان راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندان هموار کرده است؟

عبارت صحیح یا غلط را با علامت مشخص کنید.

۲۲۷ کلمات انس و انسان و بنی آدم و ناس هر وقت در قرآن بیابند اشاره به جنسیت مشخصی دارد.

ص ☐ غ ☐

۲۲۸ روح انسان نه مذکر است و نه مؤنث است.

ص ☐ غ ☐

۲۲۹ هر انسانی می تواند تقوا را در وجود خودش پرورش دهد.

ص ☐ غ ☐

۲۳۰ تفاوت میان زن و مرد به جهت وظایف ایشان است.

ص ☐ غ ☐

۲۳۱ دوره گذر از کودکی و ورود به بزرگسالی، دوره پذیرش مسئولیت زندگی است.

ص ☐ غ ☐

۲۳۲ به هیچ وجه نباید در پی رابطه غیرشرعی چه پنهان و چه آشکار با جنس مخالف باشیم.

ص ☐ غ ☐

۲۳۳ رضایت دختر و پسر برای ازدواج ضروری است.

ص ☐ غ ☐

۲۳۴ اگر عقدی به زور انجام شود، صحیح نیست.

ص ☐ غ ☐

۲۳۵ نباید فاصله میان بلوغ جنسی و عقلی با زمان ازدواج زیاد شود.

ص ☐ غ ☐

پاسخنامه

۱ اجابت (اطاعت از) خدا و رسولش.

۲ با فرستادن پیامبران

۳ شناخت هدف زندگی

۴ از دست دادن زمان و فرصت‌ها و تنها سرمایه انسان که همان عمر اوست.

۵ بعد جسمانی

پاسخ سؤالات ۶ تا ۷

۶ راه زندگی یا چگونه زیستن که ارتباط دقیقی با دو نیاز قبلی دارد، دغدغه دیگر انسان‌های فکور و خردمند است. این دغدغه از آن‌رو دغدغه‌ای جدی است که انسان فقط یک‌بار به دنیا می‌آید و یک‌بار زندگی در دنیا را تجربه می‌کند؛ بنابراین در این فرصت تکرارنشده، باید از بین همه راه‌هایی که پیش روی اوست، راهی را برای زندگی انتخاب کند که به آن مطمئن باشد.

۷ انحصار فرستادن رسولان برای تعقل در پیام الهی است

۸ الف) - شناخت هدف زندگی

ب) - درک آینده خویش

پ) - کشف راه درست زندگی

ت) - درک آینده خویش

۹ درک از آینده خویش

۱۰ خداوند هر دسته از مخلوقات را متناسب با ویژگی‌هایی که در وجودشان قرار داده است هدایت می‌کند. انسان ویژگی‌هایی دارد که او را از سایر مخلوقات متمایز می‌کند و همین امر سبب شده شیوه هدایت او متفاوت باشد.

۱۱ الف- کاملاً درست و قابل اعتماد باشد؛ زیرا هر پاسخ احتمالی و مشکوک نیازمند تجربه و آزمون است. درحالی‌که عمر محدود آدمی برای چنین تجربه‌ای کافی نیست، به‌خصوص که راه‌های پیشنهادی هم بسیار زیاد و گوناگون هستند.

ب- همه‌جانبه باشد؛ به‌طوری‌که به نیازهای مختلف انسان به‌صورت هماهنگ پاسخ دهد؛ زیرا ابعاد جسمی و روحی، فردی و اجتماعی و دنیوی و اخروی وی، پیوند و ارتباط کامل و تنگاتنگی باهم دارند و نمی‌توان برای هر بُعدی جداگانه برنامه‌ریزی کرد.

۱۲ کشف راه درست زندگی / شناخت هدف زندگی

۱۳ تنها دینی که مورد قبول خداوند است اسلام است و هرکس آن را نپذیرد در آخرت زیان کار است.

۱۴ رشد تدریجی سطح فکر مردم

۱۵ قوانین تنظیم کننده - اسلام با ضرر دیدن و ضرر رساندن مخالف است. - پویایی دین اسلام

پاسخ سؤالات ۱۶ تا ۱۷

۱۶ دینی می تواند برای همیشه ماندگار باشد که بتواند به همه سؤالات و نیازهای انسان ها در همه مکان ها و زمان ها پاسخ دهد. دین اسلام ویژگی هایی دارد که می تواند پاسخگوی نیازهای بشر در دوره های مختلف باشد.

۱۷ "دین را به پا دارید و در آن تفرقه نکنید."

پاسخ سؤالات ۱۸ تا ۲۰

۱۸ عنایت الهی - تلاش پیامبر و مسلمانان

۱۹ قطعاً دین نزد خداوند اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نیمودند مگر پس از آنکه به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.

۲۰ نیازهای ثابت و نیازهای متغیر

۲۱ معارف اسلامی به گونه ای است که هم برای نیازهای ثابت و هم نیازهای متغیر، برنامه و شیوه حل مشکل را داراست؛ مانند بانکداری، اسکناس و...

۲۲ ۱) آمادگی جامعه بشری برای دریافت برنامه کامل زندگی

۲) حفظ قرآن کریم از تحریف

۳) وجود امام معصوم پس از پیامبر

۴) پویایی و روزآمد بودن دین اسلام

۲۳ به علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی و عدم کتابت، تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می شد.

۲۴ به سبب ویژگی های مشترک (فطرت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان ها ارزانی داشته تا آنان را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است، برساند.

۲۵ انسجام درونی در عین نزول تدریجی

۲۶ ذکر نکات علمی بی سابقه

پاسخ سؤالات ۲۹ تا ۳۳

اسلام بر پنج پایه استوار شده است بر نماز، زکات، روزه، حج و ولایت و به چیز دیگری دعوت نشده آن‌گونه که به ولایت دعوت شده است.

ولایت مهم‌ترین پایه اسلام است زیرا در سایه حکومت اسلامی، می‌توان احکام را در جامعه اجرا کرد.

خدا بهتر می‌داند رسالتش را کجا قرار دهد به عصمت و معصومیت ایشان از گناه و خطا اشاره دارد.

۱- انسجام درونی در عین نزول تدریجی ۲- تأثیرناپذیری از عقاید دوران جاهلیت ۳- جامعیت و همه‌جانبه بودن ۴- ذکر نکات علمی بی‌سابقه

۱- مردم زمان خودش به معجزه بودن آن اعتراف کنند و آن را فوق توان بشری می‌دانند.

۲- آیندگان هم معجزه بودن آن را تأیید کنند.

۱- از امانت و توهین به مقدسات سایر مسلمانان خودداری می‌کنیم. ۲- از مظلومان در تمام نقاط جهان با روش‌های درست دفاع کنیم و برای رهایی آنان از ظلم بکوشیم.

الف) ← ۳

ب) ← ۱

پ) ← ۴

ت) ← ۲

این مورد در واقع انسجام درونی در عین نزول تدریجی از اعجاز محتوایی قرآن کریم است که باتوجه به نزول تدریجی ۲۳ ساله قرآن و تنوع موضوعات نه تنها تعارضی میان آن‌ها نیست بلکه آیاتش دقیق‌تر از اعضای بدن با یکدیگر هماهنگی دارند.

پاسخ سؤالات ۳۶ تا ۳۷

دعوت به مبارزه را تحدی می‌گویند. قرآن برای اثبات نهایت عجز و ناتوانی آنان پیشنهاد آوردن حتی یک سوره مانند سوره‌های قرآن را هم به آن‌ها داده است.

۳۸ می‌دانیم که آثار و نوشته‌های اولیه دانشمندان و متفکران با آثار دوران پختگی آن‌ها متفاوت است. از این‌رو، دانشمندان معمولاً در نوشته‌های گذشته خود تجدیدنظر می‌کنند و اگر بتوانند، کتاب‌های گذشته خود را اصلاح می‌نمایند. با اینکه بیش از شش هزار آیه قرآن کریم در طول ۲۳ سال به تدریج نازل شده و درباره موضوعات متنوع سخن گفته است، نه تنها میان آیات آن، تعارض و ناسازگاری نیست، بلکه آیاتش دقیق‌تر از اعضای یک بدن با یکدیگر هماهنگی دارند و همدیگر را تأیید می‌کنند.

۳۹ در هر دوره‌ای از زمان، مجموعه‌ای از افکار، عقاید و آداب و رسوم که از آن به فرهنگ تعبیر می‌شود، مردم را کم‌وبیش تحت تأثیر قرار می‌دهد. فرهنگ مردم حجاز آمیزه‌ای از عقاید نادرست و آداب و رسوم خرافی و شرک‌آلود بود. با وجود این، قرآن کریم نه تنها از این فرهنگ تأثیر نپذیرفت، بلکه به شدت با آداب جاهلی و رسوم خرافی آن مبارزه کرد و به اصلاح جامعه پرداخت و از موضوعه‌هایی همچون عدالت‌خواهی، علم‌دوستی، معنویت و حقوق برابر انسان‌ها سخن گفته است.

پاسخ سؤالات ۴۰ تا ۴۲

۴۰ با وجود اینکه قرآن کریم حدود پانزده قرن پیش نازل شده، در مورد همه مسائل مهم و حیاتی که انسان در هدایت به سوی کمال بدان نیاز دارد، سخن گفته و چیزی را فروگذار نکرده است. این کتاب فقط از امور معنوی، یا آخرت و رابطه انسان با خدا سخن نمی‌گوید؛ بلکه از زندگی مادی و دنیوی انسان، مسئولیت‌های اجتماعی و رابطه وی با انسان‌های دیگر نیز سخن می‌گوید و برنامه‌ای جامع و همه‌جانبه را در اختیارش قرار می‌دهد.

۴۱ حرکت زمین - انبساط جهان

۴۲ اعجاز لفظی

پاسخ سؤالات ۴۳ تا ۵۳

۴۳ ولایت به معنای سرپرستی و رهبری است. ایشان به محض اینکه مردم مدینه اسلام را پذیرفتند، به این شهر هجرت کرد و به کمک مردم آن شهر (انصار) و کسانی که از مکه آمده بودند (مهاجران)، حکومتی را که بر مبنای قوانین اسلام اداره می‌شد، پی‌ریزی نمود.

۴۴ ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام - ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت

۴۵ ولی و سرپرست حقیقی انسان‌ها خداست و به همین جهت، فرمان‌برداری و اطاعت از دستورهای او و کسانی که خودشان معین کرده، ضروری و واجب است. اجرای هر قانون و پیروی از هر کس، هنگامی صحیح است که به گونه‌ای به قانون الهی و فرمان او بازگردد.

۴۶ روزی رسول خدا (ص) هزار باب از علم را به رویم گشود که از هر کدام، هزار باب دیگر گشوده می‌شد.

۴۷ عصمت به معنای محفوظ بودن از گناه است. یکی از ویژگی‌های پیامبران، محفوظ بودن آنان از گناه بوده است؛ یعنی آنان کارهایی را که خداوند واجب کرده است، انجام می‌دادند و کارهایی را که خداوند حرام کرده است، ترک می‌کردند و این لازمه پیامبری آنان بود؛ زیرا بدون عصمت، اعتماد مردم به پیامبران از بین می‌رفت و از آنان پیروی نمی‌کردند. به عبارت دیگر، بدون وجود عصمت، مسئولیت پیامبری به نتیجه نخواهد رسید.

۴۸

هرکس فریاد دادخواهی مظلومی را که از مسلمانان یاری می‌طلبد بشنود، اما به یاری آن مظلوم برخیزد، مسلمان نیست.

۴۹

یعنی علاوه بر توجه به فرد، به زندگی اجتماعی نیز توجه کامل دارد و تا آنجا که مقدور بوده، به برخی احکام فردی، همچون عبادت نیز جنبه اجتماعی داده است.

۵۰

ضرورت پذیرش ولایت الهی و نفی حاکمیت طاغوت

۵۱

ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام

۵۲

منشأ تشخیص توانایی انسان برای عصمت، فقط و فقط خداوند است و او کسی است که ویژگی‌های لازم برای تخصیص رسالت را تشخیص می‌دهد.

۵۳

باید در زیر پرچم توحید و در سایه تعلیمات اسلامی صورت بگیرد - بر فرهنگ اسلامی تکیه کنید و با غرب و غرب‌زدگی مبارزه نمایید و روی پای خودتان بایستید.

۵۴

ضرورت اجرای احکام اجتماعی اسلام

پاسخ سؤالات ۵۵ تا ۵۸

۵۵

۱- دریافت و ابلاغ وحی ۲- تعلیم و تبیین تعالیم قرآن (مرجعیت دینی) ۳- اجرای قوانین الهی با تشکیل حکومت اسلامی (ولایت ظاهری)

۵۶

ولایت معنوی همان سرپرستی و رهبری معنوی انسان‌ها است که مرتبه‌ای برتر و بالاتر از ولایت ظاهری شمرده می‌شود. رسول خدا (ص) با انجام وظایف عبودیت و بندگی در مسیر قرب الهی به مرتبه‌ای از کمال نائل شد که می‌توانست عالم غیب و ماوراءطبیعت را مشاهده کند و به اذن الهی در عالم خلقت تصرف نماید.

۵۷

کسانی که به مردم فرمان می‌دهند و قانون‌گذاری می‌کنند در حالی که زمان و قانونشان نشأت گرفته از فرمان الهی نیست طاغوت نامیده می‌شوند.

۵۸

عصمت به معنای محفوظ بودن از گناه و خطا است.

۵۹

الف ← ۴

ب ← ۳

ج ← ۱

د ← ۲

۶۰

زیرا کسی گناه می‌کند که هوا و هوس بر او غلبه کند، اما کسی که حقیقت گناه را مشاهده می‌کند و می‌داند که با انجام آن از لطف و رحمت خداوند دور می‌شود، محبت به خدا را با هیچ چیز عوض نمی‌کند. همچنین آنان از چنان بینش عمیقی برخوردارند که در انجام اوامر خداوند گرفتار خطا و اشتباه نمی‌شوند.

۶۱

اگر پیامبری در اجرای احکام الهی معصوم نباشد، امکان دارد کارهایی که مخالف دستورهایی خداست، انجام دهد و مردم نیز از او سرمشق بگیرند و مانند او عمل کنند و به گمراهی دچار شوند.

۶۲

اگر پیامبری در تعلیم و تبیین دین و وحی الهی معصوم نباشد، امکان انحراف در تعالیم الهی پیدا می‌شود و اعتماد مردم به دین از دست می‌رود.

۶۳

میزان بهره‌مندی انسان‌ها از این هدایت به درجه ایمان و عمل آنان بستگی دارد.

۶۴

اصولاً یکی از اهداف ارسال پیامبران آن بود که مردم، جامعه‌ای بر پایه عدل بنا کنند و روابط مردمی و زندگی اجتماعی خود را بر اساس قوانین عادلانه بنا نهند. این هدف بزرگ بدون وجود یک نظام حکومتی سالم، میسر نیست. همچنین قرآن کریم احکام اجتماعی متعددی دارد؛ مانند خمس، زکات، حقوق و مسئولیت‌های خانواده و جامعه، امر به معروف، نهی از منکر، مبارزه با ظلم و جهاد با تجاوزگران و ستمکاران. روشن است که اجرای این قوانین، بدون تشکیل حکومت امکان‌پذیر نیست.

۶۵

گفتار و رفتار پیامبر (ص) اولین و معتبرترین مرجع است.

۶۶

مورد دوم

۶۷

نشانه به ولایت و جانشینی پیامبر (ص) رسیدن است.

۶۸

مشاور، پشتیبان، وزیر و شریک در امر هدایت مردم.

از قرآن کریم می‌فهمیم: وقتی خداوند حضرت موسی (ع) را مأمور مبارزه با فرعون کرد، آن حضرت از خداوند خواست که برادرش هارون را مشاور، پشتیبان و شریک در امر هدایت مردم قرار دهد. خداوند نیز درخواست حضرت موسی (ع) را پذیرفت و او را مشاور و وزیر وی قرار داد.

۶۹

۱- این آیه، تعداد خاصی از خانواده پیامبر (ص) را دربرمی‌گیرد که مقام عصمت دارند؛ یعنی در اینجا افراد خاصی از اهل بیت موردنظر است و شامل سایر بستگان پیامبر (ص) نمی‌شود.

۲- چون این تعداد خاص معصوم‌اند، سخن و عمل آنان، مطابق با دین و بیان‌کننده دستورات الهی است.

۷۰

الف) الرّجس

ب) معصوم

۷۱

زیرا نیاز جامعه به حکومت و تعلیم و تبیین دین، پس از رسول خدا (ص) نه تنها از بین نرفت، بلکه افزایش هم یافت؛ زیرا گسترش اسلام در نقاط دیگر، ظهور مکاتب و فرقه‌های مختلف، پیدایش مسائل و مشکلات جدید اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی را به دنبال داشت و نیاز به امام و رهبری که در میان انبوه افکار و عقاید، حقیقت را به مردم نشان دهد و جامعه را آن‌گونه که پیامبر (ص) اداره می‌کرد، اداره نماید، افزون‌تر می‌شد.

علاوه بر اینکه اصولاً حکومت و اداره جامعه و تعلیم و تبیین دین، امری تمام‌شدنی و پایان‌پذیر نیست و همواره جامعه نیازمند حاکم و معلمی است که بتواند راه رسول خدا (ص) را ادامه دهد و احکام اسلام را اجرا نماید.

۷۲

الف) ← ۳

ب) ← ۴

ج) ← ۱

ه) ← ۲

پاسخ سؤالات ۷۴ تا ۷۷

۷۴ همان طور که پیامبر از طرف خدا معرفی و معین می شود، تنها خداوند است که می تواند فرد شایسته مقام امامت را معرفی کند و به مردم بشناساند.

۷۵ از آنجا که امام علی و دیگر امامان دو مسئولیت رهبری و مرجعیت دینی مسلمانان را پس از رسول خدا (ص) بر عهده دارند.

۷۶ آیه ولایت

۷۷ فقط افرادی که ایمان راسخ دارند، بر عقیده به او باقی می مانند.

۷۸ جدایی ناپذیری حضرت علی (ع) از قرآن و عبارت "انهما لن یفترقا": به جدایی ناپذیری قرآن و اهل بیت اشاره دارد.

۷۹ سخت کوشی و دلسوزی در هدایت مردم

۸۰ برای کسانی که امید به خدا و روز رستاخیز داشته باشند و خدا را بسیار یاد کنند.

پاسخ سؤالات ۸۱ تا ۸۴

۸۱ این اقدام پیامبر اکرم (ص) در شرایطی انجام می گرفت که در جامعه آن روز حجاز و سایر کشورها، تبعیض و تفاوت طبقاتی، یک قانون پذیرفته شده بود و کسی با آن مخالفت نمی کرد. آن حضرت، درآمد بیت المال را میان مسلمانان به تساوی تقسیم کرد و فرقی میان عرب و غیرعرب نمی گذاشت. با همه بردباری و ملایمتی که در برابر ضایع شدن حق شخصی خود داشت، در برابر ضایع شدن حقوق افراد جامعه می ایستاد و کوتاه نمی آمد و متجاوزان حقوق مردم را در هر موقعیت و مقامی که بود، مجازات می کرد.

۸۲ پیامبر چنان علاقه مند به نجات مردم از گمراهی بود که سختی ها و آزارهای این راه، هرگز سبب دوری او از مردم نگردید و آن قدر برای هدایتشان شبانه روز تلاش کرد که خداوند در این باره خطاب به مسلمانان فرمود: "رنج شما برای او سخت و دشوار است و بر [هدایت] شما حریص (به شدت علاقه مند) است." با همه این دلسوزی ها و زحمات، دشمنی سران قریش با ایشان بیشتر می شد. می گفتند او ساحر و جادوگر است می گفتند دیوانه است، بر سر و رویش خاکستر می پاشیدند، طعنه و نیش زبان به او می زدند.

۸۳ این مرد اولین ایمان آورنده به خدا، وفادارترین شما در پیمان با خدا، راسخ ترین شما در انجام فرمان خدا، صادق ترین شما در داوری بین مردم، بهترین شما در رعایت مساوات بین آن ها و ارجمندترین شما نزد خداست.

۸۴ ایمان و عمل صالح

۸۵ مسلمانی که به فرمان خدا و پیامبر (ص)، حضرت علی (ع) را جانشین پیامبر می داند و از او پیروی می کند.

۸۶

پس از پرداخت هزینه‌های عمومی کشور از بیت‌المال، باقی‌مانده آن را میان مردم به‌طور مساوی تقسیم کرد. محرومان خوشحال شدند؛ اما عده‌ای که دوره‌های قبل دریافت‌های ویژه و کلان داشتند، اعتراض کردند.

۸۷

دل آدم را از پاکی درمی‌آورد و سرشار از کدورت می‌کند.

۸۸

جامعه‌ای که در آن از تبعیض خبری نباشد و همه در برابر قانون الهی یکسان باشند.

۸۹

الف) بازگشت به جاهلیت خطری است که جامعه اسلامی را تهدید می‌کند - خطر دورشدن از آداب و فرهنگ اسلامی
ب) بازگشت به جاهلیت و انحراف جامعه از مسیر توحیدی
پ) کسانی که به همان شیوه‌ای که پیامبر برای زندگی کردن توصیه کرده زندگی می‌کنند.

پاسخ سؤالات ۹۰ تا ۹۲

۹۰

عموم مردم در اعتقادات و عمل خود، دنباله‌روی شخصیت‌های برجسته جامعه هستند و آن‌ها را اسوه قرار می‌دهند. در زمانی که رسول خدا اسوه مردم بود، انسان‌های آزاده، باایمان و شجاعی چون امام علی علیه‌السلام، مقداد، عمار، ابوذر و سلمان تربیت شدند، اما هرچه که جامعه از زمان پیامبر فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به‌خصوص اهل بیت پیامبر را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آن‌ها را راهنمای مردم معرفی کنند.

۹۱

پیروی شتابان شامیان از راه باطل زمامدارانشان و بی‌اعتنایی و کندی یاران حضرت در حق ایشان.

۹۲

تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت: علت - منزوی شدن شخصیت‌های باتقوا، جهادگر و مورد احترام پیامبر صلی‌الله علیه و آله: معلول

۹۳

۱- احتمال خطا در نقل احادیث افزایش یافت. ۲- شرایط مناسب برای جاعلان پدید آمد و به نفع حاکمان کار می‌کردند. ۳- مردم و محققان از یک منبع مهم هدایت بی‌بهره می‌ماندند.

۹۴

منوعیت نوشتن احادیث پیامبر اکرم - تحریف در معارف اسلامی و جعل احادیث - ارائه الگوهای نامناسب - تبدیل حکومت عدل نبوی به سلطنت

۹۵

آنان بر اساس غرض‌های شخصی به جعل یا تحریف حدیث پرداختند، یا به نفع حاکمان ستمگر از نقل برخی احادیث خودداری کردند.

۹۶

در زمانی که رسول خدا (ص) اسوه مردم بود، انسان‌های آزاده، باایمان و شجاعی چون امام علی (ع)، مقداد، عمار، ابوذر و سلمان تربیت شدند، اما هرچه که جامعه از زمان پیامبر (ص) فاصله می‌گرفت، حاکمان وقت تلاش می‌کردند که شخصیت‌های اصیل اسلامی، به‌خصوص اهل بیت پیامبر (ص) را در انزوا قرار دهند و افرادی را که در اندیشه و عمل و اخلاق از معیارهای اسلامی دور بودند، به جایگاه برجسته برسانند و آن‌ها را راهنمای مردم معرفی کنند.

۹۷

مقصود امام این بود که توحید یک لفظ و شعار نیست بلکه در زندگی اجتماعی باید ظاهر شود و تجلی توحید در زندگی اجتماعی با ولایت امام که همان ولایت خداست میسر می‌شود.

۹۸

امام صادق: "مایه زینت ما باشید نه مایه زشتی ما"

پاسخ سؤالات ۱۰۰ تا ۱۰۳

۱۰۰ امام - خداست

۱۰۱ قرآن - سخنان واقعی پیامبر

۱۰۲ تقیه

۱۰۳ نهج‌البلاغه - دعا‌های امام سجاد

پاسخ سؤال ۱۰۴

۱۰۴ فراهم آمدن کتاب‌های بزرگ در حدیث و سیره ائمه اطهار در کنارسیره پیامبر و قرآن

پاسخ سؤالات ۱۰۵ تا ۱۰۶

۱۰۵ انسانی که در این دوره سنی به سر می‌برد هنوز به گناه عادت نکرده و خواسته‌های نامشروع در وجود او ریشه دار نشده است و به تعبیر پیامبر اکرم (ص) چنین کسی به آسمان نزدیک‌تر است.

۱۰۶ اول: آنکه رهبری و اداره جامعه از جانب خداوند به آنان سپرده شده و لازم بود برای انجام دادن این وظیفه به پا خیزند و در صورت وجود شرایط و امکانات حاکمان غاصب را بر کنار کنند تا با تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام راستین قوانین دین را به اجرا در آورند.
دوم: آنکه این حاکمان غاصب قوانین اسلام را زیر پا می‌گذاشتند و به مردم ستم می‌کردند امامان نیز وظیفه داشتند که بر اساس اصل امر به معروف و نهی از منکر با آنان مقابله کنند و مانع زیر پا گذاشتن قوانین اسلام شوند و از حقوق مردم دفاع کنند.

۱۰۷ ائمه اطهار می‌کوشیدند آن بخش از اقدامات و مبارزات خود را که دشمن به آن حساسیت دارد، در قالب "تقیه" پیش ببرند؛ یعنی اقدامات خود را مخفی نگه دارند به گونه‌ای که در عین ضربه زدن به دشمن کمتر ضربه بخورند.

پاسخ سؤالات ۱۰۸ تا ۱۱۰

۱۰۸ با گسترش سرزمین‌های اسلامی، سؤال‌های مختلفی در زمینه‌های احکام، اخلاق، افکار و نظام کشورداری پدید آمد. ائمه اطهار علیهم‌السلام با اینکه با حاکمان زمان خود مخالف بودند، اما به‌دوراز انزوا و گوشه‌گیری و با حضور سازنده و فعال، با تکیه بر علم الهی خود، درباره همه این مسائل اظهارنظر می‌کردند و مسلمانان را از معارف خود بهره‌مند می‌ساختند.

۱۰۹ مشتاقان معارف قرآنی توانستند از این کتاب الهی (قرآن) بهره ببرند.

پاسخ سؤالات ۱۱۱ تا ۱۲۰

۱۱۱ صحیح

۱۱۲ صحیح

۱۱۳ صحیح

۱۱۴ غلط

۱۱۵ غلط

۱۱۶ صحیح

۱۱۷ صحیح

۱۱۸ صحیح

۱۱۹ صحیح

۱۲۰ صحیح

۱۲۱ این حدیث، به جهت توالی و پشت سرهم آمدن اسامی پیشوایان معصوم در آن، به حدیث سلسله الذهب یعنی زنجیره طلایی مشهور است.

۱۲۲ عملکرد ارادی مردم آن جامعه است.

۱۲۳ ۱- جانشین قرار دادن آنها (استخلاف)

۲- استقرار دین پسندیده برای آنها

۳- تبدیل ترس آنها به امنیت

۱۲۴ با پیشوا و وارث قرار دادن آنها

۱۲۵ به ارث بردن زمین توسط بندگان شایسته

۱۲۶ ۱ ← ث

۲ ← ت

۳ ← ب

۴ ← پ

تقویت و معرفت و محبت به امام - پیروی از فرمان‌های امام عصر - آماده کردن خود و جامعه برای ظهور - دعا برای امام زمان (عج)

۶۹ سال - در این دوره امام زندگی مخفی داشتند اما از طریق ۴ نفر یاران مورد اعتماد و صمیمی پیوسته با پیروان خود در ارتباط بودند و آنان را رهبری می‌کردند این ۴ شخصیت بزرگوار به نواب اربعه یا نواب خاص معروف‌اند.

پاسخ سؤالات ۱۲۹ تا ۱۳۰

این غیبت آن‌قدر ادامه می‌یابد که نه‌تنها مسلمانان، بلکه جامعه انسانی شایستگی درک ظهور و بهره‌مندی کامل از وجود آخرین حجت الهی را پیدا کند.

به دلیل غایب بودن ایشان، بهره‌مندی از امام در عصر غیبت کاهش می‌یابد.

آنان مانند قوم موسی (ع) به امام مهدی (عج) می‌گویند: "تو و پروردگارت بروید و بجنگید، ما اینجا می‌نشینیم."

با وجود این اعتقادات مختلف، همه در اصل الهی بودن پایان تاریخ و ظهور ولی خدا برای برقراری حکومت جهانی اتفاق نظر دارند.

پیامبر اکرم درباره دوازده جانشین خود با مردم سخن گفته بود و امام مهدی را به‌عنوان آخرین امام و قیام‌کننده علیه ظلم و برپاکننده عدل در جهان معرفی کرده بود. امیرالمؤمنین علی و سایر امامان نیز از آن حضرت و مأموریتی که از جانب خدا دارد، یاد کرده بودند. از این‌رو، حاکمان بنی‌عباس در صدد بودند مهدی موعود را به محض تولد به قتل برسانند.

۱- گذشته سرخ، اعتقاد به عاشورا، آمادگی برای شهادت و ایثار.
۲- آینده سبز، انتظار برای سرنوشتی ظالمان و گسترش عدالت در جهان، زیر پرچم امام عصر (عج)

ملاقات خداوند در حال ایمان کامل و مسلمانی مورد رضایت او

رویدادهای زمان (مسائل جدید که در زمان پیامبر و امام اتفاق نیفتاده)

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید:

"حال کسی که از امام خود دور افتاده و به او دسترسی ندارد، سخت‌تر از حال یتیمی است که پدر را از دست داده است؛ زیرا چنین شخصی، در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی‌داند. البته اگر یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشنا است، وجود داشته باشد، باید دیگران را که به احکام ما آشنا نیستند، راهنمایی کند و دستورات دین را به آن‌ها آموزش دهد.

و نمی‌شود که مؤمنان، همگی [برای آموزش دین] اعزام شوند، پس چرا از هر گروهی، جمعی از آن‌ها اعزام نشوند تا دانش دین را [به‌طور عمیق] بیاموزند و آنگاه که به‌سوی قوم خویش بازگشتند، آن‌ها را هشدار دهند، باشد که آنان (از کیفر الهی) بترسند. لزوم تربیت کارشناس دین - لزوم سازمان‌دهی جامعه بر اساس نیازها - نقش هشداردهندگی کارشناسان دین - لزوم تربیت کارشناس دین حتی با وجود پیامبر (ص)

۱- نفوذ قرآن در افکار و قلوب ← اعجاز لفظی قرآن
۲- درجه بالای ایمان و عمل ← ولایت معنوی
۳- معجزه از نظر قرآن ← آیت
۴- قاعده نفی سبیل ← حفظ استقلال جامعه اسلامی

عده‌ای افراد مورد اطمینان را انتخاب کن تا درباره طبقات محروم تحقیق کنند و به تو گزارش دهند سپس برای رفع مشکل آن‌ها عمل کن زیرا این گروه بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.

پاسخ سؤالات ۱۴۱ تا ۱۴۲

تفقه: تلاش برای فهم عمیق دین

از میان فقیهان کسی که توانایی سرپرستی و اداره جامعه را دارد؛ و قوانین الهی را در جامعه اجرا می‌کند ولی فقیه می‌گویند.

پاسخ سؤالات ۱۴۳ تا ۱۴۴

گروهی از فقیهان احکام و قوانین دین را در اختیار مردم قرار می‌دهند. کسانی که در احکام دین متخصص دین نیستند، به این متخصصان مراجعه می‌کنند و احکام دین را از آنان می‌آموزند. این مراجعه را پیروی یا "تقلید" می‌گویند.

تلاش برای کسب معرفت عمیق در مسائل دینی

در زمان ائمه، مردمانی در شهرهای دوردست بودند که به امامان دسترسی نداشتند و نمی‌توانستند احکام دین را از ایشان بشنوند و از فرمان‌های آنان مطلع شوند. از این‌رو، آن بزرگواران دانشمندانی را تربیت می‌کردند که در حدّ توان به معارف و احکام دین دست یابند. این دانشمندان به نقاط مختلف شهر خود و یا شهرهای دیگر می‌رفتند و احکام اسلام را به مردم می‌آموختند. اگر مردم نیز پرسشی داشتند، آنان بر اساس دانشی که از قرآن کریم و روایات داشتند، به آن پرسش پاسخ می‌دادند.

۱- اگر "مرجعیت دینی" ادامه نیابد، یعنی تخصصی نباشد که احکام دین را بداند و برای مردم بیان کند و پاسخگوی مسائل جدید مطابق با احکام دین نباشد، مردم با وظایف خود آشنا نمی‌شوند و نمی‌توانند به آن وظایف عمل کنند.
۲- اگر "ولایت ظاهری" ادامه نیابد و حکومت اسلامی تشکیل نشود، نمی‌توان احکام اجتماعی اسلام را که نیازمند مدیریت و پشتوانه حکومتی است، در جامعه به اجرا درآورد.

پاسخ سؤالات ۱۴۷ تا ۱۵۲

از آنجاکه ولی فقیه، بیان‌کننده قوانین و مقررات اجتماعی اسلام است، انتخاب وی نمی‌تواند؛ مانند انتخاب مرجع تقلید باشد؛ یعنی نمی‌شود که هرکس به‌طور جداگانه برای خود ولی فقیه انتخاب کند؛ زیرا اداره جامعه تنها با یک مجموعه قوانین و یک رهبری امکان‌پذیر است؛ در غیر این صورت، هرج و مرج و تفرقه و پراکندگی پیش می‌آید و این، یک امر روشن و بدیهی در تمام نظام‌های سیاسی دنیا است. پس مردم در انتخاب ولی فقیه باید به‌صورت دسته‌جمعی اقدام کنند و فقیه‌ای را که شرایط رهبری دارد، با آگاهی و شناخت بپذیرند، به وی اعتماد و اطمینان کنند و رهبری جامعه را به وی بسپارند.

۱- تلاش برای اجرای احکام و دستورات الهی در جامعه: رهبر جامعه اسلامی می‌کوشد جامعه مطابق با دستورات دین اداره شود و مردم از مسیر قوانین الهی خارج نشوند.

۲- حفظ استقلال کشور و جلوگیری از نفوذ بیگانگان: کشورهای بیگانه، به‌خصوص قدرت‌های بزرگ، همواره درصدد سلطه بر کشورهای دیگرند و از روش‌های مختلف برای رسیدن به این هدف استفاده می‌کنند. یکی از روش‌های آنان فشار اقتصادی و روانی است. رهبر با دعوت مردم به استقامت و پایداری و بستن راه‌های سلطه، تلاش می‌کند عزت و استقلال کشور از دست نرود.

۳- تصمیم‌گیری بر اساس مشورت: از آنجا که اداره یک جامعه و رهبری آن به‌سوی پیشرفت و عدالت و تعالی، با بهره گرفتن از اندیشه‌های اندیشمندان و متخصصان میسر است، رهبر باید با مشورت با نخبگان تصمیم‌های لازم را بگیرد. امروزه در جامعه ما، علاوه بر اشخاص، نهادهای مختلفی‌اند که به‌صورت پیوسته به رهبری مشورت می‌دهند، مانند: مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای عالی انقلاب فرهنگی، مجلس شورای اسلامی، شورای عالی امنیت ملی، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم و شورای عالی حوزه‌های علمیه.

۴- ساده‌زیستی: رهبر به دنبال توسعه مال و ثروت و تشکیل یک زندگی اشرافی و تجملاتی حتی از طریق مشروع نیست. اگرچه امروزه زندگی اشرافی رؤسای جمهور و پادشاهان، از قبیل داشتن خانه‌های گران‌قیمت، استفاده از بهترین سرویس‌ها و مبلمان در خانه، استراحت و تفریح در زیباترین سواحل و جزایر دنیا، داشتن ده‌ها اتومبیل شیک، برگزاری مهمانی‌های پرهزینه و شرکت در مجالس لهو، با هزینه شخصی یا با استفاده از اموال عمومی، یک امر عادی است، اما رهبر با الگو قرار دادن اولیای دین، همواره یک زندگی ساده را دنبال می‌کند.

وحدت و همبستگی اجتماعی - استقامت و پایداری در برابر مشکلات - افزایش آگاهی‌های سیاسی و اجتماعی - مشارکت در نظارت همگانی - اولویت دادن به اهداف اجتماعی

البته اگر یکی از پیروان ما که به علوم و دانش ما آشنا است، وجود داشته باشد، باید دیگری که به احکام ما آشنا نیستند را راهنمایی کند و دستورات دین را به آن‌ها آموزش دهد.

در عصر غیبت بنا به فرمان امام زمان علیه‌السلام و به نیابت از ایشانه فقیهان واجد شرایط دو مسئولیت ایشان را بر عهده دارند.

این مشارکت سبب می‌شود که رهبر، همه افراد جامعه را پشتیبان خود بداند و هدایت جامعه به سمت وظایف اسلامی برای رهبر جامعه آسان‌تر شود.

پاسخ سؤالات ۱۵۳ تا ۱۵۹

مرجعیت فقیه - ولایت فقیه

مشروعیت - مقبولیت

مشروع

مقبولیت

مشارکت - همراهی مردم

استقامت

غیرمستقیم - کاهش بیکاری

هنگامی که در محاصره طاقت فرسای مشرکان مکه بود و جز حضرت ابوطالب و حضرت خدیجه و یارانی اندک و فقیر، پشوانه‌ای نداشت.

امیرالمؤمنین (ع) از ما می‌خواهد که:

"بنده کسی مثل خودت نباش، زیرا خداوند تو را آزاد آفریده است."

امیرالمؤمنین علی (ع) در وصف انسان‌هایی که عزت خود را در بندگی خدا یافته‌اند، می‌فرماید: خالق جهان در نظر آنان بزرگ است. از این جهت، غیر خدا در نظرشان کوچک است.

امیرالمؤمنین علی (ع) در وصف انسان‌هایی که عزت خود را در بندگی خدا یافته‌اند، می‌فرماید: خالق جهان در نظر آنان بزرگ است. از این جهت، غیر خدا در نظرشان کوچک است.
درواقع کوچکی هر چیز غیر از خدا.

امام علی (ع) می‌فرماید: "إِنَّهُ وَ لَيْسَ لِنَفْسِكُمْ ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَبِيعُوهَا إِلَّا بِهَا"
یعنی: "همانا بهایی برای جان شما جز بهشت نیست، پس (خود را) به کمتر از آن نفروشید."
درواقع ارزش واقعی انسان را به او متذکر می‌شوند.

آنان که بدی پیشه کردند، جزای بد به اندازه عمل خود می‌بینند و بر چهره آنان غبار ذلت می‌نشیند.
جزای بدی معادل آن هست. نتیجه بدی ذلت هست. مسیر عزت و ذلت خدایی هست.

هرکس عزت می‌خواهد (بداند) که هرچه عزت است، از آن خداست.
از مسیر غیرخدایی آدم عزیز نمی‌شود.

پاسخ سؤالات ۱۶۷ تا ۱۸۴

عزت به معنای نفوذناپذیری و تسلیم نبودن است. وقتی می‌گویند خداوند عزیز است، معنایش این است که کسی نمی‌تواند او را مغلوب کند و در اراده او نفوذ نماید.

واژه ذلت درست مقابل عزت قرار دارد و به معنای نفوذپذیری و مغلوب و تسلیم بودن است.

انسان عزیز کسی است که در برابر مستکبران و ظالمان و همچنین در مقابل هوی و هوس خویش می‌ایستد، مقاومت می‌کند و تسلیم نمی‌شود. او زیر بار عملی که روحش را آزرده کند و او را حقیر و کوچک سازد، نمی‌رود.

انسان ذلیل کسی است که در برابر مستکبران و زورگویان تن به خواری می‌دهد و هر فرمانی را می‌پذیرد؛ همچنین تسلیم هوی و هوس خویش می‌شود و هر کاری را که موافق هوی و هوس او باشد انجام می‌دهد، هرچند که آن کار روحش را به گناه آلوده کند.

شناخت ارزش خود و نفروختن خویش به بهای اندک - توجه به عظمت خداوند و تلاش برای بندگی او

ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم و خطاب به انسان فرموده: ای فرزند آدم، این مخلوقات را برای تو آفریدم و تو را برای خودم.

۱۷۳

همانا بهایی برای جان شما جز بهشت نیست، پس خود را به کمتر از آن نفروشید.

۱۷۴

خالق جهان در نظر آنان عظیم است. در نتیجه، غیر خدا در چشم آنان کوچک است.

۱۷۵

پیامبر اکرم و اهل بیت علیهم السلام

۱۷۶

اگر اینان خورشید را در دست راستم و ماه را در دست چپ بگذارند، از راه حق دست بر نمی دارم و تسلیم نمی شوم. نوه گرامی و عزیز آن حضرت، امام حسین علیه السلام آنگاه که یزیدیان با بیش از سی هزار جنگجو، ایشان را محاصره کردند و از او خواستند که زیر بار بیعت بایزید برود فرمود: مرگ با عزت از زندگی با ذلت برتر است حضرت زینب، خواهر شجاع امام نیز پس از تحمل انبوه مصائب و سختی که یکی از آنها می تواند انسان را درهم شکند، در پاسخ به جمله تحقیرآمیز عبیدالله بن زیاد، حاکم کوفه که گفت: دیدی خدا چه بر سر خاندان شما آورد؟ با قدرت فرمود: (این واقعه) جز زیبایی ندیدم.

۱۷۷

هر انسانی، در درون خود، گاه و بیگاه با تمایلات و خواسته هایی روبه رو می شود که پاسخ مثبت دادن به آنها، عزت نفس را ضعیف می کند به تعبیر پیامبر اکرم، چنین کسی به آسمان نزدیک تر است؛ یعنی گرایش به خوبی ها در او قوی تر است، بنابراین نوجوان بهتر از هر آدمی می تواند ایستادگی در برابر تمایلات منفی را تمرین کند و عزت نفس خود را تقویت کند.

۱۷۸

تمایلات عالی و برتر، مانند تمایل به دانایی، عدالت، شجاعت، حیا، ایثار و حسن خلق که مربوط به روح الهی و معنوی انسان هستند. ما با رسیدن به این تمایلات احساس موفقیت و کمال می کنیم و از آنها لذت می بریم.

۱۷۹

تمایلات دانی، مانند تمایل به ثروت، شهرت، غذاهای لذیذ، زیورآلات و رفاه مادی که مربوط به بُعد حیوانی و دنیایی انسان است و وقتی به این تمایلات دست می یابیم، از آنها لذت می بریم و خوشحال می شویم. انسان ها به طور طبیعی به این قبیل امور میل دارند و علاقه نشان می دهند، زیرا این ها لازمه زندگی در دنیا هستند و بدون آنها یا نمی توان زندگی کرد یا زندگی سخت و مشکل می شود. تمایلات بُعد حیوانی در ذات خود بد نیستند، اما نسبت به بُعد معنوی و الهی، بسیار ناچیز و پایین ترند و قابل مقایسه با آن تمایلات نیستند.

۱۸۰

آنگاه که انسان، این تمایلات را اصل و اساس زندگی قرار دهد و فقط در فکر رسیدن به آنها باشد و از تمایلات الهی خود غافل بماند. حدود مرز توجه به این تمایلات را خدا می داند و خداوند با احکام خود چگونگی بهره مندی از این تمایلات را مشخص کرده تا انسان بتواند در عین بهره مندی از آنها، به رشد و کمال واقعی خود برسد.

۱۸۱

هر انسانی در درون خود با دو دعوت روبه رو است: دعوت عقل و وجدان یا همان نفس لواحه که از ما می خواهد در حد نیاز به تمایلات فروتر پاسخ دهیم و فرصتی فراهم کنیم که تمایلات معنوی و الهی در ما پرورش پیدا کند و آن زیبایی ها وجودمان را فراگیرند. دعوت دیگر، دعوت هوی یا هوس یا همان نفس اماره است که از ما می خواهد فقط به تمایلات بُعد حیوانی سرگرم و مشغول باشیم و از تمایلات عالی و برتر غافل بمانیم.

۱۸۲

انسانی که به هوی و هوس پاسخ مثبت می دهد و تسلیم می شود، قدم در وادی ذلت گذاشته و از مسیر رشد بازمی ماند. پس از این مرحله است که وقتی در برابر ستمگران و قدرتمندان قرار گرفت، زیر بار ذلت می رود و تسلیم خواسته های آنها هم می شود.

۱۸۳

کسی که در مقابل دیگران تن به ذلت می دهد، ابتدا در مقابل تمایلات پست درون خود شکست خورده و تسلیم شده و سپس مغلوب زورگویان و قدرتمندان گردیده و تابع خواسته های آنان شده است.

۱۸۴

اکثر مجرمان و گناهکاران افرادی فاقد عزت نفس هستند یا عزت نفس بسیار پایینی دارند، در حالی که اکثر انسان های مفید و نیکوکار جامعه دارای عزت نفس بالایی می باشند و کمتر مرتکب گناه می شوند.

تمایلات عالی و برتر مانند تمایل به دانایی و عدالت و شجاعت و حیا که مربوط به روح الهی و معنوی انسان هستند. تمایلات دانی مانند تمایل به ثروت و قدرت که مربوط به بعد حیوانی و دنیایی انسان است.

پاسخ سؤال ۱۸۶

یعنی کسی نمی‌تواند در اراده خدا نفوذ کند و او را تسلیم کند.

خدایی که خالق تمام هستی است، سرچشمه و منبع همه قدرت‌ها و عزت‌هاست. او وجود شکست‌ناپذیری است که هیچ‌کس توانایی ایستادن در برابر قدرت او را ندارد بنابراین، هرکس به دنبال عزت است، باید خود را به این سرچشمه وصل کند.

خداوند جایگاه ما انسان‌ها را در خلقت بیان می‌کند و می‌فرماید: ما فرزندان آدم را کرامت بخشیدیم ... و بر بسیاری از مخلوقات برتری دادیم؛ یعنی ارزش واقعی او را بیان می‌کند.

اگر کالای گران‌قیمتی، مانند طلا داشته باشیم، اما ارزش و قیمت آن را ندانیم، به‌آسانی فریب می‌خوریم و آن را به بهای اندک می‌فروشیم؛ اما اگر ارزش آن را بدانیم، آن را عزیز می‌شماریم و به قیمت واقعی می‌فروشیم و بهایی برابر با ارزش آن به دست می‌آوریم.

عزت به معنای "نفوذناپذیری" و "تسلیم نبودن" است. وقتی می‌گویند خداوند "عزیز" است، معنایش این است که کسی نمی‌تواند در اراده او نفوذ نماید و او را تسلیم خود کند.

پاسخ سؤالات ۱۹۱ تا ۱۹۵

خداوند به انسان وعده دیدار داده است و بهشتی به وسعت همه آسمان‌ها و زمین برایش آماده کرده است. بهشتی که در آن انسان به هر آرزویی که تمنا می‌کند، می‌رسد؛ حتی به آن زیبایی‌هایی که خودش نمی‌شناسد و خدا می‌داند، دست می‌یابد.

قدرت‌ها - عزت

تقویت عزت نفس

نفوذناپذیری - تسلیم نبودن

ذلیل

قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که به‌هیچ‌وجه در پی رابطه غیرشرعی، چه پنهان و چه آشکار با جنس مخالف نباشند که زیان آن تا قیامت دامن‌گیر آنان خواهد شد و در نسل‌های آنان تأثیر بدی خواهد گذاشت.

ترجمه: و از نشانه‌های خدا آن است که همسرانی از (نوع) خودتان برای شما آفرید تا با آن‌ها آرامش یابید و میان شما "دوستی" و "رحمت" قرار داد. همانا که در این مورد، نشانه‌هایی است برای کسانی که تفکر می‌کنند. آرامش، دوستی، رحمت

۱۹۸ رسیدن به قرب الهی و بهشت جاوید

۱۹۹ زن و مرد اگرچه در ویژگی‌های انسانی باهم مشترک هستند و خداوند برای هردو هدف واحدی معین کرده است، اما از جهت خصوصیات جسمی یعنی از نظر مرد بودن و زن بودن باهم متفاوت‌اند.

۲۰۰ تفاوت‌ها به‌گونه‌ای است که هردو را به هم نیازمند کرده است؛ بدون اینکه یکی بر دیگری برتری داشته باشد. زیرا برتری هرکس نزد خداوند به تقوا است و هر انسانی می‌تواند آن را در وجود خود پرورش دهد.

۲۰۱ وقتی زن و مرد بتوانند در زندگی مشترک و خانوادگی نقش‌های خاصی را بر عهده بگیرند.

۲۰۲ توانمندی عاطفی بالای زنان و قدرت جسمی بیشتر مردان برای آن است که زن با محبت مادری، فرزندان را رشد دهد و مرد با کار کردن نان‌آور خانواده باشد.

۲۰۳ انسان، با رسیدن به سن بلوغ و دوره جوانی وارد مرحله مسئولیت‌پذیری می‌شود و این شایستگی را به دست می‌آورد که مخاطب خداوند قرار گیرد و از هم‌اکنون برای سعادت خود و خانواده‌ای که در آینده نزدیک تشکیل خواهد داد، برنامه‌ریزی نماید.

۲۰۴ ۱- تقویت عفاف و پاک‌دامنی در خود از آغاز بلوغ ۲- مشخص کردن هدف‌های خود از تشکیل خانواده ۳- شناخت معیارها و شاخص‌های همسر مناسب ۴- شناخت ویژگی‌های روحی زن و مرد

۲۰۵ در حالی که زندگی مشترک با همسرش وارد شود که آلوده به گناه و فحشا نشده باشد، راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندان خود بسیار هموار کرده است.

۲۰۶ رابطه غیرشرعی

۲۰۷ هر جوانی به‌طور فطری و طبیعی خواستار ازدواج با کسی است که قبل از ازدواج پاک‌دامنی خود را حفظ کرده و رابطه غیرشرعی با جنس مخالف نداشته است. کسی که چنین خواسته‌ای دارد، باید خودش نیز این‌گونه باشد. همچنین هرکس که خواستار آن است تا دیگران به اعضای خانواده او نظر سوء نداشته باشند، خودش هم باید چنین باشد، نظام هستی بر عدالت است.

۲۰۸ پاسخ به نیاز جنسی - انس با همسر - رشد و پرورش فرزندان - رشد اخلاقی و معنوی

۲۰۹ ابتدایی‌ترین زمینه ازدواج، نیاز جنسی مرد و زن به یکدیگر است. این نیاز که احساس آن از دوران بلوغ آغاز می‌شود، اولین کشش و جاذبه را میان زن و مرد ایجاد می‌کند و آنان را به‌سوی تشکیل خانواده می‌کشانند. بر اثر ازدواج و پاسخ صحیح به این نیاز، هرکدام از مرد و زن به یک آرامش روانی می‌رسند.

۲۱۰ هریک از زن و مرد، علاوه بر نیاز جنسی، نیازمند به زندگی با دیگری هستند و این نیاز نیز پس از بلوغ آشکار می‌شود. این نیاز به‌گونه‌ای است که اگر فردی از راه‌های نامشروع نیاز جنسی خود را برطرف کند اما بدون همسر زندگی کند، بازهم یک بی‌قراری و ناآرامی او را آزار می‌دهد که فقط با بودن در کنار همسر برطرف می‌شود.

خانواده بستر رشد و بالندگی فرزندان است و هیچ نهادی نمی‌تواند جایگزین آن شود. فرزند، ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم‌بخش وحدت روحی آن‌ها است. آنان دوام وجود خود را در فرزند می‌بینند و از رشد و بالندگی او لذت می‌برند. کدام افتخار بالاتر از آنکه خداوند تربیت و پرورش چند تن از بندگان خود را به پدر و مادر سپرده است و احترام و اطاعت از والدین را هم‌ردیف طاعت و عبودیت خود قرار داده است.

پسر و دختر جوان با تشکیل خانواده، از همان ابتدا زمینه‌های فساد را از خود دور می‌کنند، پس مسئولیت‌پذیری را تجربه می‌نمایند، مهر و عشق به همسر و فرزندان را در خود پرورش می‌دهند، با گذشت و مدارا و تحمل سختی‌ها و ناگواری‌های زندگی، به درجات معنوی بالاتری نائل می‌شوند.

علاقه شدید به چیزی، آدم را کور و کر می‌شود.

از ما خواسته‌اند که در مورد همسر آینده با پدر و مادر خود مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم.

پدر و مادر به علت علاقه و محبت به فرزند، معمولاً مصلحت و خوشبختی او را در نظر می‌گیرند و به علت تجربه و پختگی‌شان، بهتر می‌توانند خصوصیات افراد را دریابند و عاقبت ازدواج را پیش‌بینی کنند.

پدران و مادران نباید نظر خود را بر فرزندان‌شان تحمیل کنند و آن‌ها را به ازدواجی ناخواسته بکشانند. شایسته است محیط خانواده، محیط همدلی، اعتماد به بزرگ‌ترها، شنیدن نظرات یکدیگر و محیط محبت و خیرخواهی باشد تا بهترین تصمیم‌ها گرفته شود و کمتر به حسرت و پشیمانی منجر شود.

تحقیق درباره همسر آینده را نباید با معاشرت‌هایی که منشأ آن تنها هوس‌های زودگذر است، اشتباه کرد. تجربه نشان داده است که این‌گونه معاشرت‌ها، هرچند با عنوان‌هایی مانند شناخت روحیه همسر و یا پی بردن به نقاط تفاهم یکدیگر باشد، نتیجه‌بخش نیست و آثار زیان‌بار دیگری دارد که به‌خاطر همان آثار، خداوند اجازه این‌گونه معاشرت‌ها را به ما نداده است.

این معاشرت‌ها، معمولاً احساسات بر هر دو نفر حاکم می‌شود و دختر و پسر شخصیت واقعی خود را پنهان می‌کنند و هر طرف اصرار دارد خود را بهتر از آنچه هست نشان دهد تا محبوب دیگری واقع شود. معمولاً، بیشتر این معاشرت‌ها به سستی رابطه و جدایی می‌انجامد.

با رسیدن بلوغ عقلی، جوان درمی‌یابد که باید زندگی را بسیار جدی بگیرد و برای آینده‌اش برنامه‌ریزی کند.

توجه به داشتن شغل و پیدا کردن کار، فکر کردن درباره ویژگی‌های همسر، تنظیم خرج و هزینه خود و دوری از بی‌برنامه بودن از نشانه‌های بلوغ عقلی است.

برای دختران و پسران خود امکان ازدواج فراهم کنید تا خداوند اخلاقشان را نیکو کند و در رزق و روزی آن‌ها توسعه دهد و عفاف و غیرت آن‌ها را زیاد گرداند.

کسی که ازدواج کند، نصف دین خود را حفظ کرده است؛ پس باید برای نصف دیگر، از خدا پروا داشته باشد.

شادابی، سلامت جسمی و روحی، رشد طبیعی، احساس رضایت درونی، کاهش فشار جنسی و سلامت اخلاقی جامعه از فواید ازدواج در زمان مناسب است.

۲۲۴

در آن صورت، لذت آنی برخاسته از گناه، پس از چندی روح و روان فرد را پژمرده می‌کند و شخصیت او را می‌شکند. این‌گونه اشخاص، به‌جای بازگشت به مسیر درست، برای فرار از این پژمردگی به‌افراط در گناه کشیده می‌شوند؛ اما نمی‌دانند که روحشان مانند تشنه‌ای است که هرچه بیشتر از آب شور دریا می‌نوشد، بر تشنگی‌اش افزوده می‌شود و بی‌قراری‌اش شدت می‌یابد.

۲۲۵

نمی‌دانند که روحشان مانند تشنه‌ای است که هرچه بیشتر از آب شور دریا می‌نوشد، بر تشنگی‌اش افزوده می‌شود و بی‌قراری‌اش شدت می‌یابد.

۲۲۶

دوره بلوغ تا ازدواج یکی از حساس‌ترین و ارزشمندترین دوره‌های عمر انسان است و دوره گذر از کودکی و ورود به بزرگسالی و پذیرش مسئولیت‌های زندگی است. اگر نوجوان و جوان، این دوره را با پاکی و پاک‌دامنی بگذرانند و در حالی به زندگی مشترک با همسرش وارد شود که آلوده به گناه و فحشا نشده باشد، راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندانش بسیار هموار کرده است.

پاسخ سؤالات ۲۲۷ تا ۲۳۵

۲۲۷

صحیح

۲۲۸

صحیح

۲۲۹

صحیح

۲۳۰

صحیح

۲۳۱

صحیح

۲۳۲

صحیح

۲۳۳

صحیح

۲۳۴

غلط

۲۳۵

صحیح